



JUSTIITS- JA DIGIMINISTEERIUM

Põhja-Sakala Vallavolikogu
info@pohja-sakala.ee
Lembitu pst 42
Suure-Jaani, 71502, Viljandi maakond

Meie 16.07.2025

nr 20-1/5209

Tähelepanu juhtimine

Lugupeetud Põhja-Sakala Vallavolikogu

Justiits- ja Digiministeeriumile esitati taotlus kontrollida Põhja-Sakala Vallavolikogu 24.04.2025 otsuse nr 282 „Garantii andmine laenu võtmiseks“ õiguspärasust.

Vastavalt [Vabariigi Valitsuse seaduse](#) (VVS) § 75³ lõikele 1 teostab Justiits- ja Digiministeerium haldusjärelevalvet kohaliku omavalitsuse üksuste haldusaktide õiguspärasuse üle. VVS §-s 75³ sätestatud protestiga seonduvat reguleerib [halduskohtumenetluse seadustiku](#) (HKMS) 25. peatükk. HKMS § 6 lõike 1 kohaselt loetakse haldusaktiks haldusakt [haldusmenetluse seaduse](#) (HMS) § 51 tähenduses, haldusleping HMS § 95 tähenduses, samuti üksikjuhtumit reguleeriv halduse siseakt. Järelevalve eesmärgiks on tuvastada, kas haldusakt on õiguspärane ega riku avalikku huvi. Avalik huvi on ülekaalukas huvi kohaliku omavalitsuse või riigi elanike vaatest tervikuna, hõlmates laiemalt ühiskondlikke hüvesid ja väärtusi. Avalikuks huviks on ka kogukonna ootus kohaliku omavalitsuse rahaliste kohustuste võtmise õiguspärasusele.

Haldusakti õiguspärasuse eeldused on sätestatud HMS §-s 54. Haldusakt on õiguspärane, kui ta on antud pädeva haldusorgani poolt andmise hetkel kehtiva õiguse alusel ja sellega kooskõlas, proportsionaalne, kaalutlusvigadeta ning vastab vorminõuetele.

Pöördumises on viide Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi vastusele, et vastavalt [kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduse](#) (KOFs) § 37 lõikele 2 võib kohaliku omavalitsuse üksus kooskõlas eelarvestrateegiaga anda laenu ainult temast viimasel kolmel aastal sõltunud ja eelarveaastal sõltuvale üksusele investeeringuteks ning tagada sõltuva üksuse samaks otstarbeks võetavaid kohustusi. *Lõhavere Ravi- ja Hooldekeskus kuulub küll valla konsolideerimisgruppi, kuid ei ole vallast sõltuv üksus. Seega ei oleks tohtinud Lõhavere Ravi- ja Hooldekeskusele garantiikirja väljastada.*

Justiits- ja Digiministeerium pöördus selgituste saamiseks Põhja-Sakala Vallavolikogu esimehe poole ning vastuseks edastas esimees meile advokaadibüroo TEGOS Legal poolt tehtud õigusliku analüüsi, mille kohaselt on jõutud seisukohale, et sihtasutust Lõhavere Ravi- ja Hooldekeskus võib pidada Põhja-Sakala vallast sõltuvaks üksuseks. Sellega seonduvalt palusime täiendavat selgitust Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumilt. Regionaal- ja Põllumajandusministeerium täpsustas, et sihtasutuse tulu vallalt ei ole kajastatud toetusena ega rendituluna, vaid teenuse osutamisest saadud tuluna, mistõttu KOFs-is sätestatud eeldus sihtasutuse sõltuvaks üksuseks lugemiseks ei ole täidetud. Sest toetusi ja renditulu sihtasutus saanud ei ole. Seda, kas tegemist on saadud toetusega, tuleb hinnata sihtasutus Lõhavere Ravi- ja Hooldekeskus vaatest. Vald kajastab oma kulu eelarves laenu võtmise ja sotsiaaltoetuste andmisena (kaudselt toetab valla elanikke oma sihtasutuse kaudu), kuid sihtasutuse jaoks ei ole tegemist toetuse saamisega, sest sihtasutus osutab teenust. Samas märkis Regionaal- ja Põllumajandusministeerium, et hetkel on ettevalmistamisel kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduse muudatus, millega soovitakse arvestusüksuse põhimõttelt minna üle

konsolideerimisgrupile. Teisisõnu, kõikidele kohalike omavalitsuste tütarettevõtetele rakenduksid samad õigused ja kohustused.

Eeltoodust tulenevalt ja kõiki asjaolusid kogumina arvesse võttes on Justiits- ja Digiministeerium käesoleval juhul otsustanud järelevalvemeetme valikul VVS § 75³ lõikes 4 nimetatud ettepaneku tegemise asemel piirduda tähelepanu juhtimisega vallavolikogu otsuse nr 282 õigusvastasusele. Ühtlasi on kohalikul omavalitsusel põhiseaduse §-st 154 tulenev enesekorraldusõigus, mille põhisisuks on kohaliku omavalitsuse otsustus- ja valikudiskretsioon kohaliku elu küsimuste lahendamisel.

Juhul, kui Teil tekib täiendavaid küsimusi seoses Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi poolt antud selgitustega, siis on võimalik pöörduda selle ministeeriumi poole. VVS § 65¹ lõike 1 alusel on Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi valitsemisalas mh regionaalpoliitika ja -arengu, kohaliku omavalitsuse poliitika ja kohalike omavalitsuste finantsjuhtimise poliitika kavandamine ja elluviimine ning vastavate õigusaktide eelnõude koostamine. Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi kohalike omavalitsuste osakonna pädevuses on anda selgitusi vastutusvaldkonna seaduste tõlgendamise ja rakendamise kohta ning nõustada kohaliku omavalitsuse üksusi omavalitsuslikes küsimustes.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Victoria Tamme
nõunik

Lisaadressaadid:
Põhja-Sakala Vallavolikogu liige
Priit Toobal

Victoria Tamme 53523094
victoria.tamme@justdigi.ee